

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2021. október 27.

TÁRSADALOMISMERET

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2021. október 27. 14:00

Időtartam: 240 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. Kiegészítés

Egészítse ki az alábbi hiányos szöveget a megfelelő kifejezésekkel!

Az alkotmány értelmében az országgyűlési képviselők általános választását – az Országgyűlés feloszlása vagy felosztatása miatti választás kivételével – az előző Országgyűlés megválasztását követő **(1.)** **(hányadik?)** év április vagy május hónapjában kell megtartani. Az országgyűlési képviselőket a választópolgárok általános és **(2.)** **(milyen?)** választójog alapján, közvetlen és **(3.)** **(milyen?)** szavazással, a választók akaratának szabad kifejezését biztosító választáson, sarkalatos törvényben meghatározott módon választják.

Az Alaptörvény szerint minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők – a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők – választásán választó és **(4.)** **(milyen?)** legyen.

A 2011. évi CCIII. törvény kimondja: az e törvény hatálybalépését követő általános országgyűlési választások kitűzéséig csak annak van választójoga, aki **(5.)** **(milyen?)** lakóhellyel rendelkezik.

Az országgyűlési képviselők száma az országgyűlési képviselők választásáról szóló törvény értelmében **(6.)** **(hány?)** fő.

1.
2.
3.
4.
5.
6.

6 pont	
---------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5. Adatelemzés

Vizsgálja meg az alábbi demográfiai táblázat adatait, majd válaszoljon a kérdésekre, illetve végezze el a feladatokat!

Magyarországi népmozgalmi adatok 1950–2019

Év	A népesség január 1-jén (ezer fő)	Élve születés		Halálozás	
		összesen (fő)	ezer lakosra számítva (fő)	összesen (fő)	ezer lakosra számítva (fő)
1950	9 293	195 567	20,9	106 902	11,4
1955	9 767	210 430	21,4	97 848	10
1960	9 961	146 461	14,7	101 525	10,2
1965	10 140	133 009	13,1	108 119	10,7
1970	10 322	151 819	14,7	120 197	11,6
1975	10 501	194 240	18,4	131 102	12,4
1980	10 709	148 673	13,9	145 355	13,6
1985	10 599	130 200	12,3	147 614	14
1990	10 375	125 679	12,1	145 660	14
1995	10 337	112 054	10,8	145 431	14,1
2000	10 222	97 597	9,6	135 601	13,3
2005	10 098	97 496	9,7	135 732	13,5
2010	10 014	90 335	9	130 456	13
2015	9 856	91 690	9,3	131 697	13,4
2019	9 773	89 193	9,1	129 603	13,3

1. Melyik év volt az utolsó, amikor növekedett Magyarország népessége? A táblázatban szereplő évszámok közül válasszon!

.....

2. Mennyi volt a természetes fogyás a 2010-ben?

.....

3. Melyik évben haltak meg legtöbben? A táblázatban szereplő évszámok közül válasszon!

.....

4. A 2015-ös születésszám az 1960-as évinek hány százaléka?

.....

5. Miért közölnek ezer lakosra vetített arányszámokat az ilyen típusú statisztikák?

.....

5 pont	
---------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

6. Keresztrejtvény – fogalmak azonosítása

Írja be a keresztrejtvénybe a fontos európai uniós intézmények nevét! Mindegyik név kételemű, és az első elem (szó) közös: Európai

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
1.												
2.						S						
3.					I			T				G
4.												
5.		A		L				N				
6.												
7.								C				
8.												
9.						Ó						
10.												
11.												
12.						É						
13.												

Vízszintes 3

Ebbe a testületbe mindegyik uniós tagállam egy biztost delegál. A testület jogszabályjavaslatokat dolgoz ki, érvényt szerez a már elfogadott uniós jogszabályoknak, továbbá végrehajtja a szakpolitikai döntéseket és az uniós költségvetést.

Vízszintes 5

Jogalkotási, felügyeleti és költségvetési hatáskörrel rendelkező, közvetlenül választott uniós intézmény.

Függőleges 6

Ez az intézmény ellenőrzi, hogy az uniós pénzforrások beszedése és felhasználása során nem történt-e szabálytalanság, segíti az uniós pénzgazdálkodás javítását, és gondoskodik az uniós adófizetők érdekeinek védelméről.

Függőleges 8

Ez az intézmény határozza meg az Európai Unió tevékenységének általános politikai irányvonalát és prioritásait. Tagjai az uniós országok állam-, illetve kormányfői. Rendszerint negyedévente csúcstalálkozókon ülnek össze.

4 pont	
---------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. Meghatározás

Írja a pontozott vonalakra, hogy a bírósági eljárás mely szereplőire vonatkoznak az alábbi meghatározások!

A) Polgári peres eljárásokban a perindító fél.

.....

B) Büntetőjogi eljárásokban a vádat képviselő jogvégzett szereplő.

.....

C) A bíróság által meghallgatott olyan személy, akinek a folyó ügygel kapcsolatban érdemi információi vannak/lehetnek.

.....

D) Büntetőeljárásban a vádlott(ak) érdekeit képviselő jogi végzettségű szereplő.

.....

4 pont	
--------	--

8. Érvelés

Az idézett írás gondolatait is felhasználva fogalmazzon meg érveket a „boldogság-index” mint egyfajta mutatószám használata mellett és azzal szemben. A teljes pontszám eléréséhez legalább két-két helytálló érv megfogalmazása szükséges.

„A gazdasági, társadalmi változások mérésére a fenntartható fejlődés szempontjából nem elégséges csupán a leggyakrabban használt mérőszámokra – pl. GDP (bruttó hazai össztermék) – támaszkodni. Ennek a hozzáállásnak a megváltoztatására tesz kísérletet a „Világ Boldogság Jelentés”, amely a „boldogság-index” alapján értékeli az országokat. (Itt a „boldogság” nem csak a pozitív érzelmeket, életörömet jelenti.) Ez az index tartalmaz néhány objektív mutatót (pl. GDP, születéskor várható egészségben eltöltött élettartam, korrupció mértéke) és szubjektív elemeket is (pl. egyének döntési szabadsága, nagylelkűségük mértéke, illetve ha bajba kerülnek, mekkora társadalmi támogatásra számíthatnak). A „Világ Boldogság Jelentés” az ENSZ egy 2012-es határozatából született, a készítése során országonként 1000 embert kérdeznek meg évente.

(...)

Több kritikát is kap a jelentés, melyek szerint a módszertan a gazdasági szempontokat helyezi előtérbe a valós boldogsággal szemben. (...) A magasabb jövedelem nem feltétlenül jelent magasabb jóllétet. (...) Ezt támasztja alá az is, hogy az Egyesült Államokban az elmúlt évtizedekben hiába nőtt a GDP, a boldogság növekedése ezzel nem tartott lépést.”

.....
.....
.....
.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4 pont	
---------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

II. rész

Gazdasági és pénzügyi ismeretek

1. Kiválasztás

Válassza ki és karikázza be az alábbi meghatározásokhoz tartozó helyes fogalom betűjelét!

- A) A munkaszerződésben rögzítésre kerül a munkavégzés utolsó napja, azaz egy dátum, meghatározott feltétel vagy feladatellátás.
- Határozatlan idejű munkaszerződés
 - Határozott idejű munkaszerződés
 - Munkakör
 - Munkaidő
- B) Az egészségügyi, szociális, egészség- és nyugdíjbiztosítási rendszerekben használt személyi azonosító kód.
- Társadalom azonosító jel
 - Adóazonosító jel
 - TAJ-szám
 - Személyi azonosító szám
- C) Munkaszerződésben meghatározott pénzösszeg, amely a munkavállalónak a munkájáért egy meghatározott időegységre jár, és legalább a kötelező legkisebb munkabér mértékét el kell érnie.
- Munkabér
 - Alapbér
 - Órabér
 - Teljesítménybér
- D) Azok a feladatok, amelyeket a munkavállalónak a munkaszerződés alapján teljesítenie kell.
- Munkakör
 - Munkaviszony
 - Munkaidő
 - Munkavégzés
- E) A határozatlan idejű munkaviszonyt mind a munkavállaló, mind a munkáltató bármikor, írásban is megszüntetheti. A munkáltató azonban köteles a felmondást megindokolni és a felmondás okát világosan meghatározni.
- Rendes felmondás
 - Felmondás közös megegyezéssel
 - Különleges felmondás
 - Azonnali hatályú felmondás

5 pont	
---------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. rész	pontszám	
	maximális	elért
1. Esszé	15	
2. Rövid esszé	10	
3. Forráselemzés	7	
4. Kiegészítés	6	
5. Adatelemzés	5	
6. Keresztrejtvény – fogalmak azonosítása	4	
7. Meghatározás	4	
8. Érvelés	4	
I. rész összesen	55	
II. rész		
1. Kiválasztás	5	
2. Forráselemzés	5	
3. Motivációs levél írása	5	
4. Adatsorok elemzése	5	
II. rész összesen	20	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma	75	

dátum

javító tanár

Feladatsor	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt

dátum

dátum

javító tanár

jegyző